

Obsah

Římskou úmluvu lze dle mého pokládat za jeden z nejvýznamnějších počínů druhé poloviny 20. století na poli unifikace mezinárodního práva soukromého. I když původní ambicióznější záměry na komplexnější sjednocení norem MPS byly v průběhu 80. let zredukovány pouze na smluvní závazkové vztahy, lze i tak s jistotou říci, že již před svým vstupem v platnost v roce 1991 měla významný dopad na legislativní změny původních signatářských států. Znamenala postupně také určité sblížení v oblasti norem MPS států s kontinentálním systémem práva (civil law countries) a Velké Británie, jakožto typického představitele common law. K některým ustanovením – např. k čl. 4 coby jednomu ze základních stavebních kamenů Úmluvy - však přistupovaly soudy při výkladu poněkud rozdílně, což do jisté míry snižovalo právní jistotu smluvních stran, které byly nuceny předvídat rozdílná rozhodnutí v závislosti na zvolené/určené jurisdikci.

Cesta k transformaci textu do Nařízení Řím I. byla poněkud složitá a několikrát došlo k významným změnám oproti původnímu návrhu. Výsledný text tak lze chápat jako kompromis všech stran, kdy se některé původně zamýšlené změny prosadit nepodařilo (např. svoboda volby jiného než národního práva), ale naopak se při vyjednávání dospělo dle mého názoru k prospěšné změně v koncepci a struktuře Čl. 4, která by měla přispět k vyřešení dřívějších výkladových problémů. Stejně tak jsou z textu Nařízení patrné snahy o sjednocení terminologie napříč předpisy práva ES v oblasti evropského mezinárodního práva soukromého. Výhodu nového předpisu konečně lze jistě spatřit i v přímé možnosti položení předběžné otázky Evropskému soudnímu dvoru.

Po vyhlášení konečného textu Nařízení se objevila i celá řada kritik navazujících na předchozí diskuze, jež proběhly v posledních 5 letech při samotném legislativním procesu. Na skutečný dopad Nařízení Řím I. a hodnocení jeho případných pozitiv a negativ si však budeme muset ještě počkat. Minimálně do doby než se stane použitelným na nově uzavírané smlouvy (od 19. prosince 2009) a než se k němu začnou vyjadřovat jak národní soudy jednotlivých členských států tak i Evropský soudní dvůr jako zastřešující a sjednocující autorita.